

REFERAT Klima- og Miljøudvalget 2022-2025 d. 27-02-2024

Mødedato Tirsdag d. 27. februar 2024 kl. 08:30

Mødested Udvalgsværelset, Nørregade 36

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
B-sag: Tillæg til spildevandsplan - nyt boligområde i Korup Vest.....	4
C-sag: Tilbagekøb af regional weekendkørsel.....	8
D-sag: Status på Samordnet Varelogistik.....	12
D-sag: Pilotprojekt: Klima og kvalitet i en ny bygherreguide.....	18
D-sag: Orientering om arbejdet med CO2-fangst.....	19
D-sag: Aktuelle sager.....	20
E-sag: Initiativretsforslag fra den socialdemokratiske gruppe om udarbejdelse af skovpolitik.....	21

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

01.30.00-G01-137-23

Resume

Godkendelse af dagsorden til Klima- og Miljøudvalgsmødet den 27. februar 2024.

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget godkender dagsordenen.

Punkt 2: B-sag: Tillæg til spildevandsplan - nyt boligområde i Korup Vest

06.00.05-P16-3-23

Resume

Denne sag handler om tillæg nr. 28 til Odense Kommunes Spildevandsplan 2011-2022. Med tillægget inddrages et nyt boligområde i den vestlige del af Korup i kloakopland som separatkloakeret.

På udvalgsrådet den 7. november 2023 blev det besluttet at offentliggøre et forslag til tillægget i henhold til spildevandsbekendtgørelsens bestemmelser. Tillægget var offentliggjort fra den 13. november 2023 til den 8. januar 2024, og der indkom ingen kommentarer.

Lokalplanen (9-1032) for samme område var i offentlig høring samtidigt med tillægget. Under høringen af denne er der indkommet flere høringssvar, heraf to som blandt andet omhandler regnvand, som er beskrevet i tillægget til spildevandsplanen. Disse høringssvar er samlet i en hvidbog og forelægges udvalget nu og i sammenhæng med, at det skal besluttes, om tillægget kan vedtages.

Det er forvaltningens vurdering, at de to høringssvar ikke giver anledning til ændringer.

Lokalplanen behandles i By- og Kulturudvalget den 28. februar 2024 med henblik på endelig vedtagelse på byrådsmøde 13. marts 2024.

Effekt

En klima- og miljøvenlig storby

Med tillægget til spildevandsplanen sikres det, at håndteringen af spildevand sker på en tidssvarende og miljømæssigt forsvarlig måde. Herved understøttes Odense-målet "En klima- og miljøvenlig storby".

Indstilling

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller, at under forudsætning af byrådets vedtagelse af lokalplan 9-1032 den 13. marts 2024, at udvalget godkender:

1. Høringssvarene besvares, som foreslået i hvidbogen.
2. Tillæg nr. 28 til spildevandsplanen vedtages endeligt i henhold til spildevandsbekendtgørelsens bestemmelser.

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget godkender indstillingen.

Sagsfremstilling

I denne sag skal Klima- og Miljøudvalget træffe beslutning om tillæg nr. 28 til Odense Kommunes spildevandsplan 2011-2022 kan vedtages endeligt. Tillægget er vedlagt som bilag.

Høringsperioden for tillæg til spildevandsplan

Tillægget er foranlediget af, at der udarbejdes en lokalplan (9-1032) for samme område, som er omfattet af tillægget. Lokalplanen udlægger området til boliger. Det nye boligområde er beliggende i den vestlige del af Korup og planlægges separatkloakeret. I områder, som separatkloakeres, er det VandCenter Syd (VCS), som håndterer både regn- og spildevand.

Et forslag til tillægget blev forelagt Klima- og Miljøudvalget den 7. november 2023. Forslaget har efterfølgende været i offentligt i otte uger. Der er ikke indkommet kommentarer til tillægget under høringen, og der er alene foretaget små ændringer af redaktionel karakter i tillægget i forhold til det forslag, der blev forelagt udvalget den 7. november 2023.

I perioden hvor tillægget var fremlagt offentligt, blev der rettet henvendelse til Natur og Miljø med en begæring om aktindsigt. Ønsket om aktindsigt blev fremsendt af Velas, som er en rådgivningsvirksomhed indenfor landbrug. Aktindsigten omhandlede blandt andet eksisterende udledninger af tag- og overfladevand fra VCS's afløbssystemer samt regn- og spildevand fra spredt bebyggelse til vandløb i området. I den forbindelse redegjorde Natur og Miljø blandt andet for de udledninger, som kommunen har kendskab til, samt hvordan udledninger af tag- og overfladevand fra området, som er omfattet af dette tillæg, forventes håndteret.

Høringsperioden og -svar til lokalplan

I samme periode, som tillægget til spildevandsplanen var fremlagt offentligt, var forslaget til lokalplan 9-1032 i offentlig høring. By- og Kulturforvaltningen har i den sammenhæng modtaget i alt 15 høringssvar. To af høringssvarene omhandler blandt andet håndteringen af hverdagsregn. Det ene er fra Advokatfirmaet ML+ Partners, som repræsenterer en grundejerforening, en beboergruppe og en anlægsgartner i umiddelbar nærhed af lokalplanområdet. Det andet er fra en privatperson, som bor i lokalområdet. ML+ Partners har blandt andet fået assistance til høringssvaret fra Velas, jf. i øvrigt ovenstående aktindsigt.

De høringssvar til lokalplanen, som vedrører håndteringen af hverdagsregn, her defineret som VCS's ansvarsområde, og som derfor er beskrevet i spildevandsplantillægget, besvares i forbindelse med tillægget. Svarene er anført i en hvidbog, som er vedlagt denne sag. Konklusionerne fra hvidbogen er refereret i nedenstående.

Høringssvar vedrørende hverdagsregn

Høringssvarene til lokalplan 9-1032 vedrørende håndteringen af hverdagsregn omfatter overordnet følgende emner:

- Regnvandsbassinernes udformning.
- Kapaciteten af vandløbet Afløb ved Slukefter.
- Etablering af omfangsdræn.

Regnvandsbassinernes udformning

Dele af området omfattet af lokalplanen er i risiko for stigende overfladenært grundvand. Der ytres i den sammenhæng bekymring for, at regnvandsbassinerne vil være uden reel betydning for håndtering af vand, da bassinerne etableres uden membran og dermed vil blive fyldt med indsvivende grundvand.

Kapaciteten af vandløbet Afløb ved Slukefter

Med afledning af tag- og overfladevand fra lokalplanområdet til vandløbet Afløb ved Slukefter, er der ytret bekymring for, om vandløbet har kapacitet til at modtage alt vandet.

Etablering af omfangsdræn

Der er ytret bekymring for, at det af lokalplanen fremgår, at der ikke må etableres omfangsdræn i områder med overfladenært grundvand.

Klima- og Miljøforvaltningens vurdering af de indkomne høringssvar vedrørende vandhåndtering

Regnvandsbassinernes udformning

Der er planlagt to regnvandsbassiner indenfor lokalplanområdet. Regnvandsbassinernes primære funktion er at håndtere tag- og overfladevand svarende til VCS's ansvarsområde fra området. VCS bliver i dette område ansvarlig for regnhændelser op til en såkaldt femårshændelse. Det vil sige op til en hændelse, som statistisk set falder én gang hvert femte år.

VCS har fortalt, at begge bassiner bliver etableret med membran i bunden for sikring af bassinerne mod indtrængende grundvand. Ligeledes vil bassinerne blive udformet som traditionelle regnvandsbassiner med et såkaldt vådt volumen til rensning af vandet og med et volumen til opmagasinering (opstuvning) af vandet. Herved kan det sikres, at afledningen af vandet til Afløb fra Slukefter kan leve op til de krav, som Odense Kommune stiller i forbindelse med udledning til vandløbet, jf. i øvrigt nedenstående vedrørende kapaciteten af Afløb fra Slukefter.

Det er forvaltningens vurdering, at de to regnvandsbassiner etableres på en måde, der sikrer at håndteringen af hverdagsregn sker på en hensigtsmæssig måde og i overensstemmelse med krav og retningslinjer på området.

Kapaciteten af vandløbet Afløb ved Slukefter

Med tillægget til spildevandsplanen vil en del af strækningen af Afløb ved Slukefter ændre status fra vandløb til spildevandsteknisk anlæg. Det drejer sig om en strækning fra vandløbets start i forbindelse med et eksisterende regnvandsbassin umiddelbart øst for det nye lokalplanområde og frem til den vestlige afgrænsning af lokalplanområdet. Fra den vestlige afgrænsning af lokalplanområdet og frem til udløbet i Sværup Mølle Å bibeholdes Afløb ved Slukefter som et rørlagt vandløb.

VandCenter Syd skal ansøge Odense Kommune om tilladelse til udledningen af tag- og overfladevand fra det nye lokalplanområde. Af ansøgningen skal det blandt andet fremgå, hvorledes vandcenteret vil sikre, at forsinkelsen af vandet kan leve op til Odense Kommunes krav for udledning til Afløb ved Slukefter.

For så vidt angår udledning af terrænnært grundvand til af Afløb fra Slukefter, er der i hvidbogen henvist til, at dette forhold skal reguleres efter vandløbsloven. Vandløbsmyndigheden (Odense Kommune) har i den sammenhæng tidligere oplyst, at bygherre skal sikre, at fx kapaciteten af eksisterende dræn i området, som også skal være i brug fremover, skal opretholdes. Dette kan eventuelt ske ved at øge dimensionen af en drænledning/et rørlagt vandløb, eller ved at der lægges en ekstra drænledning i jorden ved siden af den gamle.

På baggrund af ovenstående er det forvaltningens vurdering, at det er muligt at sikre, at udledningen af både tag- og overfladevand samt eventuelt drænvand fra området, kan ske uden overskridelse af kapaciteten af Afløb ved Slukefter.

Etablering af omfangsdræn

Definitionen af et omfangsdræn er, at det skal tørholde bygninger og lignende. Vand, som afledes via et omfangsdræn, er normalt at betragte som spildevand og vil derfor kunne afledes til VCS's afløbssystem, som i dette område vil være til vandcenterets regnvandsledning. Her er det dog en forudsætning, at der ikke er tale om en permanent grundvandssænkning. Årsagen til det er, at vandcenteret med den nuværende lovgivning ikke har lov til at modtage vand fra en permanent grundvandssænkning.

I en del af det område, som er omfattet af lokalplanen, har kommunen vurderet, at det kan være nødvendigt at sikre imod stigninger af det terrænnære grundvand. Vand fra en sådan sikring er umiddelbart at betragte som en permanent grundvandssænkning og vil derfor skulle håndteres på en anden måde end ved afledning til VCS's afløbssystemer. Med lokalplanen har kommunen i stedet givet mulighed for, at terrænet kan hæves ekstra, for dermed at øge afstanden til det terrænnære grundvandsspejl. Samtidigt har kommunen åbnet for muligheden for, at der kan etableres et drænlaug. Her kan drænvandet håndteres i egne ledninger og kan udledes til Afløb fra Slukefter med samme hastighed, som udledningen fra regnvandsbassiner kan ske.

Der er således ikke tale om, at disse ejendomme ikke kan blive drænet. Forvaltningen vurderer på den baggrund, at bekymringen er ubegrundet.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Bilag

Tillæg nr. 28

Hvidbog

Punkt 3: C-sag: Tilbagekøb af regional weekendkørsel

13.05.16-G01-15-24

Resume

Denne sag handler om den kollektive trafik i Odense.

Med Grøn Mobilitetsplan har Odense Byråd sat en ambition om, at den kollektive trafik skal være et reelt alternativ til bilen for flere. Det betyder konkret høj frekvens, mere direkte kørsel og bedre fremkommelighed for busser i trafikken på de ruter, hvor der er størst passagergrundlag.

Odense Byråd har med Grøn Mobilitetsplan og Budget 2024 vedtaget, at investeringer i kollektiv trafik skal ske på ruter, hvor der er størst potentiale for at øge passagergrundlaget og dermed også at øge selvfinansieringsgraden.

FynBus har for nylig offentliggjort et nyt regionalt rutenet for den samlede regionale kollektive trafik på Fyn fra august 2024. Heri har FynBus lagt op til, at weekendkørsel på rute 110, 130 og 195 nedlægges.

I denne sag skal Klima- og Miljøudvalget drøfte muligheden for at tilbagekøbe kørsel i weekender på tre konkrete regionale busruter.

Tilbagekøbene vil følge byrådets ambitioner både i forhold til at øge frekvensen på de direkte ruter i byen, hvor der er et betydeligt passagergrundlag på ruterne. Samtidig har de foreslåede ruter en meget høj selvfinansieringsgrad .

På baggrund af Klima- og Miljøudvalgets drøftelse udarbejder Klima- og Miljøforvaltningen hurtigst muligt en beslutningssag.

Indstilling

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller, at udvalget drøfter muligheden for tilbagekøb af weekendkørsel på de tre regionale ruter.

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget drøftede sagen.

Sagsfremstilling

Odense Byråd har med Grøn Mobilitetsplan defineret en ambition om, at den kollektive trafik skal være et reelt alternativ til bilen for flere. Derfor skal der investeres i kollektive løsninger, hvor der er størst potentiale for flere passagerer. Det betyder konkret høj frekvens, mere direkte kørsel og bedre fremkommelighed for busser i trafikken på de ruter, hvor der er størst passagergrundlag.

Klima- og Miljøudvalget vedtog i august 2023 en række omprioriteringer i den kollektive trafik i Odense. Budgettet til busruter med færrest passagerindtægter og dermed lav selvfinansieringsgrad blev omprioriteret til investering i højere frekvens på de ruter, hvor der er størst potentiale for flere passagerer og dermed størst selvfinansieringsgrad.

Selvfinansieringsgraden er forholdet mellem Odense Kommunes udgifter til busser og passagerindtægterne. Med andre ord er selvfinansieringsgraden et udtryk for i hvor høj grad, omkostninger til bussen dækkes af passagerbetalingen.

Odense Byråd har med Budget 2024 afsat en yderligere driftsbevilling på 10,0 mio. kr. årligt i 2024-2025 under Klima- og Miljøudvalget til investering i bybusserne til styrkelse af den kollektive trafik. Bevillingen skal sikre, at selvfinansieringsgraden på sigt øges, så den kollektive trafik i fremtiden får en mere sikker økonomisk drift. I denne sag skal Klima- og Miljøudvalget drøfte muligheden for tilbagekøb af weekendkørsel på udvalgte regionale ruter med høj selvfinansieringsgrad.

FynBus' masterplan for den regionale kollektive trafik

På baggrund af faldende passagertal og stigende omkostninger har FynBus udarbejdet en ny regional masterplan for den regionale kollektive trafik på Fyn.

Masterplanen blev godkendt af FynBus' bestyrelse den 19. januar 2024 og indeholder et nyt regionalt rutenet for den regionale busdrift på Fyn. Planen implementeres den 4. august 2024.

Masterplanen er rammen for udviklingen af den regionale kollektive trafik frem til udgangen af 2026. Udgangspunktet i planen er, at frekvensen sættes op på ruter med størst passagerpotentiale, mens frekvensen sættes ned på ruter med mindst passagerpotentiale.

Klima- og Miljøudvalget har tidligere drøftet den regionale masterplan, senest på mødet den 21. november 2023. Masterplanens konsekvenser for Odense Kommune er beskrevet nærmere i bilag 1.

Mulighed for tilbagekøb på tre konkrete ruter

Som en del af masterplanen er der lagt op til, at weekendkørsel på følgende ruter nedlægges:

- Rute 110: Assens - Haarby - Skt. Klemens - Hjallese St. - OBC.
- Rute 130: Haarby - Aarup - Vissenbjerg - Hauges Plads - OBC.
- Rute 195: Nyborg - Langeskov - Korslække - OBC.

Ruterne har dog generelt en høj selvfinansieringsgrad i weekenderne på mellem 58 og 68 %.

Til sammenligning ligger bybusruterne med den højeste selvfinansieringsgrad i Odense på ca. 30 % i løbet af hele driftsdøgnet.

På den baggrund anbefaler Klima- og Miljøforvaltningen, at udvalget drøfter muligheden for at tilbagekøbe kørsel på de tre ruter.

Billede: Oversigt over selvfinansieringsgrad for udvalgte regionale ruter i weekenden.

Rute	Strækning	Selvfinansieringsgrad
110	Assens-Haarby-Skt. Klemens-OBC	58%
130	Haarby-Aarup-Vissenbjerg-OBC	58%
195	Nyborg-Langeskov-OBC	68%
	Gennemsnit på de tre ruter	62%

Model for tilbagekøb

For rute 110 og 130 er der mulighed for tilbagekøb af al weekendkørselen, mens det for rute 195 gælder weekendkørslen mellem kl. 8.00 og 23.00. Natbus og tidlig weekendkørsel vil fortsat frafalde rute 195.

Tilbagekøbet af de beskrevne ruter koster samlet ca. 0,7 mio. kr. i årlige nettoudgifter for Odense Kommune med et forventet passagertal på ca. 142.300 årligt på hele strækningen.

Forvaltningen anbefaler tilbagekøb af weekendkørslen på alle tre ovenstående ruter, da det forventeligt vil fastholde mange passagerer i den kollektive trafik.

Odense Kommunes tilbagekøb forudsætter, at de øvrige fynske kommuner kan tilslutte sig tilbagekøbet.

FynBus har foreslået en model, hvor regionen betaler for weekendkørslen fra den 1. august 2024 til årets udgang for de ruter, hvor kommunerne beslutter tilbagekøb fra den 1. januar 2025. Dette sikrer, at kommunerne har mulighed for at indarbejde udgiften i budget 2025.

På baggrund af Klima- og Miljøudvalgets drøftelse udarbejder Klima- og Miljøforvaltningen en beslutningssag til næstkommende udvalgs møde.

Billede: Oversigt over mulige tilbagekøb fordelt på respektive ruter.

Rute	Anbefalet genkøb	Odense Kommunes nettoudgift (årligt)	I alt for hele genkøbet (årligt)	Tilgodesete passagerer årligt
Rute 110	Al weekend	257.000 kr.	572.000 kr.	41.000
Rute 130	Al weekend	275.000 kr.	585.000 kr.	41.100
Rute 195	Weekend 8-23	155.000 kr.	498.000 kr.	60.200
I alt		687.000 kr.	1.655.000 kr.	142.300

Note: De tilgodesete passagerer årligt er for hele ruten på de pågældende afgangse.

Økonomi

Denne sag har ingen økonomiske konsekvenser, herunder for kommunens kassebeholdning. De økonomiske konsekvenser for en senere beslutningssag vil fremgå af denne.

Bilag

Regional masterplans betydning for Odense Kommune

Punkt 4: D-sag: Status på Samordnet Varelogistik

88.00.00-P20-2-21

Resume

Denne sag giver dels status på et udviklingsprojekt omkring Samordnet Varelogistik i Odense Kommune samt kommer dertil med anbefalinger til, hvordan Odense Kommune igennem kommunens indkøb af vare- og serviceydelser vil reducere den klimabelastning, der ligger på den tilknyttede fragt/levering.

På baggrund af et grundigt analysearbejde, leverandørinterview samt et gennemført pilotprojekt på udvalgte institutioner og arbejdspladser, er der udarbejdet en samlet evaluering af projektet.

Det er Borgmesterforvaltningens samlede vurdering, at etablering af Samordnet Varelogistik dels er en stor og kompleks opgave samtidigt med, at der kun er lille positiv økonomi og CO₂-gevinst.

Af ovenstående årsager vil Borgmesterforvaltning ikke arbejde videre med en etablering af Samordnet Varelogistik.

Projektet omkring Samordnet Varelogistik indgår i Klimahandleplanen for 2024 under indsats 4.1: Omstilling til Grøn Transport.

Baggrund for Samordnet Varelogistik

Borgmesterforvaltningen har tilbage i 2021 og 2022 arbejdet med de muligheder og barrierer, der ligger i relation til etablering af Samordnet Varelogistik i Odense Kommune.

Modellen omkring Samordnet Varelogistik indebærer, at alle leverandører leverer deres varer på ét centralt logistikcenter. På logistikcenteret samles forskellige varer fra de forskellige leverandører til samme arbejdsplads, hvorefter logistikcentralen leverer dem til arbejdspladsen i på forhånd aftalte tidsrum i løbet af ugen. Idéen er således, at den enkelte arbejdsplads udelukkende modtager varer fx en til to gange om ugen.

Der ligger en beskrivelse af det samlede beslutningsgrundlag ved Samordnet Varelogistik samt de forventede besparelser og omkostninger i særskilt bilag. Dokumentet er udarbejdet af konsulentvirksomheden A2, som bistod Borgmesterforvaltningen i analysearbejdet.

Den samlede analyse af Samordnet Varelogistik bygger blandt andet på fakturadata (med henblik på at fastsætte omfanget af varer, der kan omfattes af Samordnet Varelogistik), workshops med repræsentanter for kommunens forvaltninger, resultater fra en spørgeskemaundersøgelse blandt ledere og medarbejdere i Odense Kommune gennemført i forbindelse med rapporten fra 2019, interviews med og omkostningsestimater fra logistikoperatører, der vil kunne drive logistikcenteret samt data om varestørrelser fra visse leverandører.

Dertil er der gennemført et afgrænset pilotprojekt med fem konkrete arbejdspladser (Provstegårdsskolen, Risingskolen, Ørbækvej 100, Odense Værkstederne samt Odense Rådhus). I pilotprojektet indgik leverandørerne; Lyreco, Creative Company og Abena. PostNord indgik som logistikoperatør.

Udviklingsprojektet omkring Samordnet Varelogistik indeholder følgende analyseområder, som kort præsenteret nedenfor:

1. Samordnet Varelogistik i nøgletal
2. Klimaeffekt
3. Konsekvenser for kommunens arbejdspladser
4. Øvrige effekter
5. Økonomiske effekter

Samordnet Varelogistik i nøgletal

Omfattede varer

Odense Kommunes samlede varekøb består af ca. 300.000 fakturaer årligt. Heraf vurderes 44.000 fakturaer (dækkende ca. 70 mio. kr.) at repræsentere varekøb, der er egnet til Samordnet Varelogistik. De kategorier af indkøb, som er frasorteret, dækker over tjeneste- og serviceydelse, fødevarer samt øvrige indkøb som fx IT, hjælpemidler og medicinsk udstyr.

Årligt antal leveringer

De 44.000 fakturaer vurderes at dække over et tilsvarende antal leveringer. På baggrund af workshops med de enkelte forvaltninger vurderes, at langt de fleste arbejdspladser har brug for levering minimum én gang ugentligt i Samordnet Varelogistik. Det giver anledning til 17.000 årlige leveringer.

Årlig udledning af CO₂

Der forventes en reduktion fra 184 tons til 34 tons årlig CO₂ udledning. Reduktionen af CO₂ skyldes først og fremmest færre kørte kilometer samt anvendelse af klimavenlige køretøjer.

Varepriser

Der er vurderet en mulig reduktion i varepriser på de største kontrakter på 4%. Potentialet for lavere varepriser skyldes dels, at leverandører kun skal aflevere varer ét sted fremfor flere steder i Odense, og dels som følge af muligheden for indkøb hos fx producenter fremfor leverandører som følge af fremskudt lager.

Omkostninger ved Samordnet Varelogistik

De væsentligste omkostninger ved Samordnet Varelogistik er udgifterne til logistikoperatørens drift af logistikcenteret, som vurderes til i størrelsesordenen 3,9 mio. kr. årligt. Beløbet er dog meget usikkert og dækker over et gennemsnit fra tre operatører, hvor højeste bud lå på 5,9 mio. kr. og laveste bud lå på 1,0 mio. kr.

Klimaeffekt

Samordnet Varelogistik kan for kommunens arbejdspladser medføre en reduktion af CO₂-udledning idet:

1. Varetransporten konsolideres på tværs af leverandører og over flere dage. Dette betyder færre leveringer og dermed mindre kørsel.
2. Odense Kommune kan sætte krav til, at 'last-mile' levering fra logistikoperatøren til kommunens arbejdspladser foregår med klimavenlige køretøjer.

Dele af kommunens leveringer vil over tid kunne foregå i ydertimerne med forventeligt færre stop og nedbremsninger. Dette kan medføre en reduceret CO2-udledning, om end effekten er begrænset.

Samordnet Varelogistik vurderes at medføre en reduktion i CO2-udledningen på 150 tons CO2årligt.

Konsekvenser for kommunens arbejdspladser

Der eksisterer to perspektiver i forhold til Samordnet Varelogistik. Samordnet Varelogistik indeholder dels et potentiale for, at den enkelte arbejdsplads kan indgå aftaler med logistikoperatøren om ydelser i forbindelse med vareleveringen. Det kan fx være levering af konkrete varer til helt specifikke rum, udpakning og placering på hylder.

Dertil eksisterer der muligheder i forhold til, at levering af varer fra leverandører, der ikke selv distribuerer – eller hvor Borgmesterforvaltningen vurderer, at der ligger et økonomisk potentiale i at etablere et fremskudt lager. Fremskudt lager indebærer, at udvalgte varer modtages og opbevares i store mængder, inden de videresendes til institutionerne.

Øvrige effekter

Analysen har ligeledes vurderet på øvrige effekter, herunder "Trængsel" og "Odense Kommune som attraktiv ordregiver".

Samordnet Varelogistik vil medføre færre kørte kilometer og vil derfor alt andet lige afhjælpe trængselsproblemet i Odense. Det vurderes, at de kørte kilometer i Odense Kommune reduceres med ca. 160.000 km. årligt. Dertil kommer, at hvis halvdelen af kørslerne kan foretages i ydertimer, vil det flytte ca. 50.000 km. årligt fra kørsel i dagtimerne til kørsel i ydertimerne.

Dertil er der en forventning om, at for små og mellemstore virksomheder uden egen transportkapacitet kan Samordnet Varelogistik gøre det mere interessant at levere til kommunen, da der kun skal leveres til én adresse.

Økonomiske effekter

De samlede økonomiske konsekvenser er opsummeret i tabellen nedenfor. Det bemærkes, at estimaterne er forbundet med væsentlig usikkerhed.

Emne	Beløb (kr.)
Sparede omkostninger	
Lavere varepriser, da leverandører kun skal levere ét sted	1.800.000
Lavere varepriser via køb andetsteds i forsyningskæden	1.000.000
Frigørelse af arbejdstid på arbejdspladser	1.300.000
Afværgede meromkostninger ved indførelse af klimazone	- 1)
Sparede omkostninger i alt	4.100.000
Tilgåede omkostninger	
Udgifter til logistikoperatør	3.900.000
Ad-hoc ekstraleveringer	50.000
Faste ekstraleveringer	100.000
Ekstra ydelser	100.000
Omkostninger ved sikring af dataudveksling	200.000
Tilgåede omkostninger i alt	4.350.000
Nettoomkostninger i alt	250.000

1) De afværgede meromkostninger er udelukkende aktuelle, hvis Odense Kommune indfører en klimazone. De afværgede omkostninger er måske i størrelsesordenen 0,5 mio. kr. årligt. Estimatet er forbundet med en betydelig usikkerhed

Den samlede økonomi, der ligger forbundet med Samordnet Varelogistik, viser ved fuld implementering et lille økonomisk tab på 250.000 kr.

Det bemærkes, at mens nye udgifter ("tilgåede omkostningerne" i tabel) vil realiseres som faktiske udgifter i forbindelse med en evt. implementering af Samordnet Varedistribution, vil det kræve en særskilt indsats at realisere de "sparede omkostninger". Dertil kommer, at potentialet for lavere varepriser først vil kunne realiseres i løbet af nogle år.

Ved siden af økonomien ligger der dertil ikke-kapitaliserede effekter (som mindre trængsel) og væsentlige ricisi, som er forbundet med at implementere en fuld samordning af kommunens vareleveringer. Blandt de væsentlige ricisi ligger dels, at der i dag ikke eksisterer erfaringer fra et "fuld skala" set-up - hverken fra andre kommuner eller fra operatøernes side. Dertil ligger der en vis usikkerhed i, at kommunens arbejdspladser og institutioner kan risikere forsinkede leveringer, i fald it-understøttelsen ml. Odense Kommune, kommunens mange leverandører og en kommende operatør ikke fungerer optimalt. Denne dataudveksling eksisterer ikke idag, og skal udvikles frem mod en evt. endelig implementering.

Dertil ligger der, for Odense Kommune, en ny opgave med at etablere, kommunikere samt understøtte en implementering af Samordnet Varelogistik i Odense Kommune. Denne opgave er ikke kapitaliseret, og indgår derfor ikke i den samlede økonomi. Omfanget af opgaven vurderes dog til at være væsentlig samt meget ressourcekrævende i projektets første år.

Generel markedsudvikling

I relation til muligheden for at reducere CO2 udledningen i Odense Kommune, skal markedsudviklingen dertil generelt inddrages. To elementer har herunder stor indflydelse.

1. Mange af kommunens største leverandører anvender allerede i dag fragtoperører, som PostNord, GLS eller Bring til udbringning. Det vil sige, at virksomhederne i dag ikke hver især selv leverer til kommunens institutioner og arbejdspladser. Ved at virksomhederne anvender fragtoperører sker der dermed allerede en samordning på tværs af operatørens kunder, når varebilerne pakkes og leverer ud.
2. De største fragtoperører har egne målsætninger om emissionsfrie leveringer frem mod 2030 samt med forskellige delmål forinden. Dette gælder fx PostNord og GLS. Dertil skal det nævnes, at kontrakter indgået gennem SKI vil sikre emissionsfri leveringer fra 2028.

Ovenstående elementer bidrager hver især med usikkerhed omkring dels potentialet for samordning og dermed muligheden for at reducere antallet af kørsler i kommunen, dels kommunens mulighed for at reducere en CO2-udledning hurtigere end den generelle markedsudvikling.

Erfaringer fra andre kommuner

Der eksisterer i dag ikke andre kommuner, der har etableret en fuld samordning af deres vareleverancer. Aarhus Kommune har sat deres analysearbejde i bero, mens København Kommune fortsat arbejder med en samlet vurdering af området.

Få mindre kommuner kører med Samordnet Varelogistik til udvalgte arbejdspladser, som fx rådhusene. Disse kommuner er blandt andet Roskilde og Lyngby-Taarbæk Kommune.

Samlet vurdering samt alternative indsatser

Det er Borgmesterforvaltningens samlede vurdering, at etablering af Samordnet Varelogistik i Odense Kommune vil være en stor og kompleks opgave. Dette bør naturligvis sammenholdes med projektets samlede økonomi samt de ikke

kapitaliserede elementer i analysen.

Af ovenstående årsager vil Borgmesterforvaltning ikke arbejde videre med en etablering af Samordnet Varelogistik.

Eftersom projektets samlede potentiale for CO₂-reduktion er så relativt begrænset, set i forhold til projektets kompleksitet og usikkerhed, ønsker Borgmesterforvaltningen at se på alternative indsatser, hvor man på anden vis sikrer færre leveringer/kørsler i bymidten samt en reduktion i CO₂-udledningen.

På indkøb af varer forventes indsatserne at dække over:

- Færre leveringsdage i kommunens kontrakter.
- Interne krav til mere planlægning og dermed øge ordrestørrelserne.
- Krav til emissionsfri transport af kommunens vareindkøb.

Dertil kommer et fokus på levering af kommunes serviceydelser, som omfatter håndværkerydelser, graffiti-bekæmpelse, park og vejydelser m.v. Heri vil der fremadrettet blive stillet stærkere krav til emissionsfri kørsel samt brug af emissionsfrie entreprenørmaskiner.

Afgrænsning og perspektivering ift. klimaneutralt Odense

Med Klimahandleplan 2024 har Odense Byråd vedtaget en ambitiøs plan for, hvordan Odense bliver klimaneutral senest i 2030. Et centralt element i planen er, at Odense Kommune skal tage klimalederskab og gå forrest i forhold til grøn omstilling.

I Klimahandleplan 2024 er under "bæredygtig mobilitet" beskrevet følgende ambition: "Odense Byråd ønsker derfor en mere klimavenlig logistik og varetransport i Odense. Det kræver, at Odense målrettet understøtter den grønne omstilling af varetransporten, så der kan udvikles en mere effektiv og miljøvenlig organisering af gods- og servicetransporten i Odense."

Dette mål er ligeledes beskrevet i Grøn Mobilitetsplan, som blev vedtaget i Odense Byråd i december 2023. Her er under fokusområdet Elektrificering og Parkering vedtaget følgende:

"Elektrificeringen handler dog ikke kun om personbiler, men også om varetransport, service og erhverv. Det gælder også for Odense Kommunes og kommunens selskabers vognpark. Forligspartierne pålægger derfor Klima- og Miljøforvaltningen at indgå et strategisk partnerskab med hhv. servicebranchen og de største transport- og produktionsvirksomheder i byen med henblik på grøn omstilling af deres transportbehov. (...) Tilsvarende vil Odense Kommune ved indkøb af vare- og serviceydelser stille krav til fossilfri kørsel."

Denne indsats indgår som en del af Grøn Mobilitetsplans mål om at reducere CO₂-udledningen fra transporten i Odense med 46% senest i 2030.

Erfaringerne fra Odense Kommunes pilotprojekt om Samordnet varelevering bygger på et mindre pilotprojekt. Der er med dette projekt alene fokuseret på potentialet i samordnet varelevering for alle Odense Kommunes egne lokationer. Der er i evalueringen ikke fokuseret på potentialet for projektet som et centralt element i at understøtte samordnet varelevering i større bydækkende skala, hvor Odense Kommune går forrest og er med til at understøtte samordnet varelevering fx. som en del af et offentligt-privat partnerskab med transportbranchen. Klima- og Miljøforvaltningen anbefaler, at forvaltningen undersøger dette nærmere gennem dialog og samarbejde med erhvervene.

Beslutning

Orientering givet.

Bilag

Ledelsesresume samvar 2022-05-04

Punkt 5: D-sag: Pilotprojekt: Klima og kvalitet i en ny bygherreguide

01.00.00-P15-2-23

Resume

Denne sag handler om status for udarbejdelse af en ny bygherreguide, som skal udtrykke kommunens ambitioner indenfor klimahensyn i planlægning og byggeri sammentænkt med ambitionen om god arkitektonisk kvalitet. Bygherreguiden udarbejdes af By- og Kulturforvaltningen i samarbejde med Klima- og Miljøforvaltningen. Begge forvaltninger blev orienteret om projektets igangsætning og overordnede mål på udvalgmøderne henholdsvis den 22. november og den 21. november 2023 og denne orientering om status vil også blive givet i begge forvaltninger.

Opgaven har fået støtte af den tværgående indsats "Plan22+", der er støttet af Realdania. Indsatsen skal udvikle ny viden og redskaber til at indfri klimahensyn i den fysiske planlægning. Bygherreguiden er således et af 11 projekter, som blev udvalgt blandt landets kommuner. Guiden er en opdatering af den eksisterende guide "Kvalitet i byfortætningen - en værktøjskasse", der blev udarbejdet i forbindelse med Kommuneplan 2016-2028 med tilføjelse af nye emner indenfor bæredygtigt byggeri. Den nye guide skal tilknyttes Kommuneplan 2024-2036.

I arbejdet med guiden vil forvaltningerne tilegne sig større viden indenfor bæredygtig planlægning og byggeri. Bygge- og Anlægsbranchen har et klimaaftryk, der udgør 30% af landets samlede CO2-udledning. Det er en fælles opgave at få nedbragt udledningen så meget som muligt.

Forvaltningernes øgede faglige grundlag for at vurdere og drøfte klimahensyn sammentænkt med arkitektonisk kvalitet vil således udtrykkes via guiden, der i de kommende år skal bruges som redskab i sagsbehandlingen og i dialogen med byggeriets parter.

I projektets første fase har arbejdsgruppen tilegnet sig ny viden via et læringsforløb med arkitektfirmaet Lendager.

Læringsforløbet har omfattet emner som:

- Transformation af bygninger – hvorfor transformere gamle bygninger i stedet for at nedrive dem - og hvordan kan det gøres?
- Intelligent nedrivning, når nedrivning er nødvendig - materialer kan nedtages og skilles ad nænsomt, sådan kan de genanvendes enten direkte eller indgå i en produktion af "nye" materialer
- Genanvendelse af brugte materialer i nye bygninger - materialer kan også anvendes utraditionelt – for eksempel kan tagmaterialer blive til facadebeklædning
- Øget anvendelse af biogene materialer – biogene materialer er fornybare materialer, er lavet af ting, der vokser og formerer sig, såsom træer, græsser, tang, muslinger og lignende
- Certificeringer – der findes flere forskellige certificeringsordninger og det kan være svært at gennemskue, om de gør den tilsigtede gavn og hvilke, der er mest effektive i det enkelte projekt
- Biofaktor og biodiversitet - hvordan kan vi med det grønne i byggeriet og i opholds- og friarealer understøtte mangfoldighed i flora og fauna samt herlighedsværdi og regulering af temperatur?

I projektets næste fase skal guidens indhold udformes og udvalgte interessenter inddrages.

Beslutning

Orientering givet.

Punkt 6: D-sag: Orientering om arbejdet med CO2-fangst

01.30.00-P20-1-22

Resume

Denne sag handler om Fjernvarme Fyns arbejde med CO2-fangst.

Fjernvarme Fyn vil på mødet give Klima- og Miljøudvalget en orientering om selskabets arbejde med CO2-fangst. Der kan i mødet forekomme fortrolige oplysninger.

Beslutning

Orientering givet.

Punkt 7: D-sag: Aktuelle sager

01.30.00-G01-137-23

Resume

Orientering om aktuelle sager.

- Fælles udvalgstur med By- og Kulturudvalget onsdag den 13. marts 2024.
- Arbejdet med Partnerskabet med Skibhuskvarteret.

Beslutning

Orientering givet.

Punkt 8: E-sag: Initiativretsforslag fra den socialdemokratiske gruppe om udarbejdelse af skovpolitik

00.22.04-P35-3-24

Initiativretsforslag

Med henvisning til § 2, stk. 2 i Klima- og Miljøudvalgets og By- og Kulturudvalgets forretningsordener fremsender rådmand Tim Vermund (medlem af Klima- og Miljøudvalget) samt udvalgsmedlemmerne Niclas Turan Kandemir, Claus Skjoldborg Larsen og Maria Brumvig (medlemmer af By- og Kulturudvalget) følgende forslag til optagelse på Klima- og Miljøudvalgets og By- og Kulturudvalgets dagsordener for udvalgsmøderne henholdsvis den 27. og 28. februar 2024:

I den socialdemokratiske gruppe ønsker vi at rejse en sag i By- og Kulturudvalget og Klima og Miljøudvalget om driften af de kommunale skove. Vi mener, at vi omgående skal stoppe med at fælde for at sælge. Vi ønsker, at der udarbejdes en skovpolitik på tværs af By- og Kulturudvalget og Klima- og Miljøudvalget, hvor vi politisk tager stilling til, hvordan vi driver vores skove med udgangspunkt og i samspil med vores arbejde for at forbedre vores biodiversitet og bevare vores naturværdier i kommunen.

Ca. 70 % af den danske biodiversitet findes i vores skove, så det er der, potentialet er allerstørst i forhold til at beskytte de arter, vi har. Skovdriften ligger i By- og Kulturforvaltningen, mens arbejdet med biodiversitet ligger i Klima- og Miljøforvaltningen. Det er forkert, at vi med den ene hånd knokler for at skabe mere biodiversitet og rejse penge til nye skov- og naturområder og med den anden hånd fælder træer i vores skove for at tjene penge.

Vi skal selvfølgelig stadig fælde de træer, der udgør en stor risiko for vores sikkerhed. Men det skal ske, så der tages størst muligt hensyn til biodiversiteten og bevarelsen af vores naturværdier. Vi skal ikke fælde træer eller tage det døde ved ud af skoven af hensyn til et budget. Det døde ved er afgørende for biodiversiteten, så det bør blive liggende i skovbunden i stedet for at blive solgt.

I 2023 tjente vi som kommune cirka 880.000 kroner på at sælge træer fra skovene

Indstilling fra forslagsstiller

Den socialdemokratiske gruppe indstiller, at der udarbejdes en Skovpolitik på tværs af By- og Kulturudvalget og Klima- og Miljøudvalget, hvor der politisk tages stilling til, hvordan Odense Kommune driver skove med udgangspunkt og i samspil med arbejdet for at forbedre biodiversitet og bevare naturværdier i kommunen.

Forvaltningens belysning

Odense Kommunes aktuelle skovpolitik ”Odense skove – ved indgang til et nyt årtusind” er fra 2001. Det er forvaltningernes vurdering, at politikken med fordel kan fornyes for derigennem at sikre en mere aktuel politik, der i højere grad også tager højde for biodiversitet.

Udover ovenstående skovpolitik har Odense Kommune med handleplan for Danmarks grønneste storby (2018) besluttet, at Odense vil fordoble sin natur og skovareal fra 2009 til 2030. Denne ambition understøttes med Klimahandleplan 2023 gennem etablering af en skovfond, samt et yderligere fokus på at skovene skal etableres bl.a. under hensyn til biodiversitet.

Af kommunens styrelsesvedtægt fremgår følgende kompetencefordeling mellem By- og Kulturudvalget og Klima- og Miljøudvalget for skovdrift og biodiversitet:

By- og Kulturudvalget har ansvaret for anlæg og drift af erstatningsskov, veje, stier, grønne og rekreative områder samt kirkegårde.

Klima- og Miljøudvalget har ansvaret for strategisk skov- og naturplanlægning, herunder overordnet strategi for biodiversitet.

Såfremt By- og Kulturudvalget og Klima- og Miljøudvalget godkender indstillingen, vil forvaltningerne i fællesskab udarbejde et forslag til Skovpolitik. Forslaget vil endvidere indeholde forslag til budget for gennemførelse af politikken.

Tidshorizonten for at udarbejde en fælles Skovpolitik vurderes til ca. 1 år. Dette ud fra andre kommuners erfaring med at udarbejde en Skovpolitik/Skovplan

I forhold til initiativretsforslaget gøres der fra forvaltningerne opmærksom på følgende forhold:

Eksisterende praksis for træfældning

Træfældning og fremme af biodiversitet behøver ikke at modarbejde hinanden. Ofte fældes der træer for netop for at fremme biodiversiteten, så truede arter og vigtige habitater ikke forsvinder. Det vil altid være en balancegang i forhold til en prioritering mellem biodiversitet og muligheden for at fastholde bynære rekreative arealer.

Hvis man ønsker at fremme biodiversiteten, skal man målrette driften derefter – som By- og Kulturforvaltningen har gjort det i Kohaveskoven, Fruens bøge/Sejerskoven/Hunderup Ege og snart også i Hesbjerg Skov. Alle disse steder er der blevet udarbejdet en rapport, som alle påpeger problemet med tilgroning af skyggegivende træarter, hvorfor der anbefales øget træfældning.

For at fremme biodiversiteten kan det i visse tilfælde være nødvendigt at fælde i en begrænset mængde. By- og Kulturforvaltningen har fx [fældet?] træer i Sejerskoven ved Hunderup Ege for at bevare de gamle egetræer fra 1800-tallet, da Egetræer ikke er så konkurrencetærke i forhold til fx ahorntræer. Det er i forlængelse af sidste års arbejde, hvor forvaltningen fældede langs østsiden af Sejerskovvej for at sikre livsbetingelserne for en række sjældne rødlistede svampearter. I forbindelse hermed efterlades noget ved til naturligt henfald i skovbunden, andet sælges til savværker, som bliver til gulve, trapper, møbler osv. og endelig sælges andet også til lokale kraftvarmeværker og bliver til varme i radiatoren.

Formålet er som udgangspunkt at skabe rekreative skove med en høj biodiversitet. Dertil har nogle skove også andre formål eksempelvis Elmelund Skov, hvor forvaltningen netop har afsluttet et stort plantningsprojekt, som skal sikre grundvandsbassinet under skoven og dermed rent drikkevand til byens borgere.

De steder, hvor der er indført skovgræsning, er det forventningen, at dyrene fremadrettet kan passe skoven, så kommunens drift reduceres. Det har i den forbindelse været nødvendigt at fælde en del underskov i fx kohaveskoven for

at klargøre skoven til græsning.

Indtægterne fra Odense Kommunes skove kommer hovedsageligt fra forskellige plejeindgreb, hvor man tynder uønskede træer bort for at de bedste træer får de vækstbetingelser, som de kræver for at kunne blive store og gamle.

De indtægter, Odense Kommune får fra hugst, stammer også fra parker, vejbeplantninger, læhegn, vejtræer m.m.

I 2023 var der samlede indtægter fra træsalg (ren indtægt med alle udgifter trukket fra) på 2.177.200 kr., hvoraf ca. 40 % kommer fra skovene, hvilket giver ca. 880.000 kr.

Indtægter fra salg af træeffekter gør at forvaltningen kan overholde budgettet og foretage forskellige pleje og biodiversitetsfremmende tiltag.

De største og dyreste tiltag i nyere tid har været biodiversitetsprojektet i Kohaveskoven og biodiversitetsprojektet i Fruens Bøge, Sejerskoven og Hunderup Ege.

Udover de store projekter udføres der mange lignende tiltag af mindre format både i forhold til at bevare gamle træer, give publikum oplevelser, passe på kultur- og fortidsminderne, sikre skovens kontinuerlighed og mangfoldighed osv.

Opmærksomhedspunkter og virkemidler for øget biodiversitet

Med handleplan for natur og biodiversitet (2020 har byrådet opstillet ambitioner om at øge biodiversiteten i Odense. Her beskrives blandt andet nedenstående mulige virkemidler til at øge biodiversiteten.

- Udlægge mere urørt/naturskov med biodiversitetsfremmende drift.
- Fokus på at bevare gamle træer, også dem med skader (veterantræer). Hvis de udgør en fare, så bevar mest muligt at træerne, f.eks. ved at fjerne kronen.
- Skabe veterantræer ved f.eks. topbeskæring, kontrolleret afbrænding m.v.
- Skabe naturlig hydrologi ved at nedlægge grøfter og stoppe dræning.
- Skabe flere skovlysninger.
- Lade skovområder indgå i store afgrænsningsarealer sammen med græsarealer.
- Plante og bevare hjemmehørende træarter. De er vært for flest arter af fugle og insekter.
- Formidling af betydningen af gamle træer og dødt ved i byparker.
- Mere systematisk kortlægning af naturværdier i skovene.
- Indtænke og give plads til eksisterende skove ifm. byudvikling.
- Opretholde kulturhistoriske driftstyper f.eks. stævningsskov og græsningsskov.
- Opmærksomhed på mulige negative konsekvenser på biodiversiteten ved aktiviteter i vores gamle skove.

Konkret arbejdes der i Odense Kommune blandt andet med urørt skov/naturskov i Kohaveskoven og Hesbjerg Skov, naturlig hydrologi i Hesbjerg Skov, at skabe lysninger i Fruens Bøge og Kohaveskoven samt at lade skovområder indgå i større sammenhængende græsningsarealer i Hesbjerg og Kohaveskoven.

Hvis der skal sikres en øget biodiversitet fremadrettet, er det afgørende, at Odense Kommunes drift af skov og naturarealer bliver mere biodiversitetsvenlig. Dette kan fx ske gennem mere stående dødt ved. Variationer i det døde ved

er vigtigt, idet at der både skal være stående og liggende dødt ved, lange stammer mm. I dag er det ofte tilfældet, at dødt ved skæres op i mindre stykker. Øget mængde og variation i dødt ved vil være forbundet med en øget udgift for Odense Kommune.

Videre proces

Hvis By- og Kulturudvalget og Klima- og Miljøudvalget godkender indstillingen, vil forvaltningerne i samarbejde sikre et udkast til en ny skovpolitik.

Forud for dette vil forvaltningerne udarbejde forslag til en proces, samt løbende sikre relevant inddragelse af udvalgene.

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget godkender indstillingen.